

Kempo

Het begrip Kempo

Kempo is de Japanse term die men gebruikt om vechtkunstsyste men aan te duiden die met China verband hebben. Vrij vertaald betekent Kempo zoveel als 'weg of wet van de vuist' ofwel 'vuistmethode'. In Japans karakterschrift zijn er twee karakters nodig om de term Kempo te schrijven. Het eerste karakter betekent 'vuist' en het tweede karakter betekent 'methode' of 'weg'. Een Japanner leest deze twee karakters als 'Chuan' (vuist) en 'Fa' (methode of weg/wet). In Okinawa en in Japan werd het Chinese begrip 'Kempo' in de jaren na 1930 vervangen door 'Karate' om de herkomst van deze vechtkunst te verhullen. De bewegingen in het Kempo zijn vaak cirkelachtig en er worden veel open handtechnieken en lage standen gebruikt. Het Kempo heeft tevens een grotere verscheidenheid aan technieken, waarvan een aantal zijn afgeleid van dieren zoals de tijger, kraanvogel, luipaard en slang, een kenmerk van de oude Shaolin vecht- en verdedigingskunsten.

De term Kempo verwierf door de allereerste gezaghebbende Engelstalige boekwerken in de beginjaren '60 wereldwijde bekendheid. Het eerste 'martial-arts boekwerk' (boek omtrent Chinees-Okinawaanse gevecht skunst) dat ooit is verschenen dateert uit 1922. Het is een Japans boekwerk geschreven door de Okinawaanse onderwijzer Gichin Funakoshi (1868-1957), de grondlegger van het nu bekende Shotokan-Karate en het draagt de titel 'Ryukyu Kempo Toudijutsu' (Tou verwijst naar het Chinese Tau, welk doelt op 'De Weg' in spirituele betekenis en 'di' verwijst naar 'ti' of 'te' hetgeen zoveel als 'hand' betekent). In de periode 1963 tot en met 1970 verschenen er Engelstalige publicaties van onder andere Ed Parker, Masutatsu Oyama, Gogen Yamaguchi, Robert Smith, Donn F. Draeger en Doshin So, waarin de term Kempo werd gebruikt als verwijzing naar Chinese vechtkunsten. Veelal wordt de Japanse term Kempo in het Engels vertaald als 'Chinese Boxing'.

Robert W. Smith maakt in zijn boek 'Aziatische Vechtkunsten', geschreven samen met Donn F. Draeger in 1975, een voorzichtige schatting van het aantal Chinese vechtkunststromingen. Hij inventariseert er minimaal 400.

Wat is Kempo?

Wanneer en hoe het Chinese Chuan Fa (Quan Fa) of Kempo in Okinawa terecht is gekomen is onbekend. Veel onderzoekers hebben dit proberen te achterhalen. Weinig geschreven materiaal uit die tijd vormt een groot struikelblok. Mede door de bombardementen van de Verenigde Staten op Okinawa tijdens de 'Slag om Okinawa' van 1 april tot 22 juni 1945 werd vrijwel alles vernietigd. Algemeen wordt aangenomen dat de eerste geregistreerde 'Karate-gebeurtenis', of 'tode' zoals het toen bekendstond, plaatsvond eind achttiende of begin negentiende eeuw, toen een Chinees genaamd Kusanku (ook wel Ku Shanku, Koso Kun) zijn Chuan Fa/Kempo-vaardigheden toonde aan een opgetogen publiek op Okinawa. Hij wordt beschreven als een expert in 'Kempo' en waarschijnlijk reisde hij naar Okinawa in 1756. Hoewel de beschrijving van Kusanku kort is, wordt dit gezien als het meest betrouwbare schriftelijk bewijs van de Chinese invloed op Okinawa. Algemeen gesproken zegt men dat de introductie van Chuan Fa/Kempo op Okinawa bewerkstelligd werd door Okinawanen die Chinees boksen bestudeerden in China, of door Chinezen zoals Kusanku, die dit op Okinawa onderwezen. In de jaren na 1930 werd 'tode' of 'Kempo' veranderd in Karate om de Chinese herkomst te verhullen.

In onder andere het Shotokan Karate wordt een kata beoefend met de naam Kanku Dai en Kanku Sho. Deze kata's verwijzen naar Kusanku. Er bestaan veel versies van deze kata: onder andere Shiho Kusanku (Shito ryu), Yara Kushanku (Matsubayashi ryu), Kusanku sho en dai (Shorin ryu), Kanku (Kyokushinkai) en Kushanku (Wado ryu). Ook in het Tang Soo Do komt deze kata voor alleen onder de naam Kong Sang Koon.

De kata Kusanku is ontwikkeld na Kusanku's dood in 1762 door Kanga Sakukawa (1733-1815) als een soort eerbetoon aan Kusanku. Sakukawa trainde 6 jaar onder Kusanku. Sakukawa wordt gezien als de vader van Okinawa Karate en als de voornaamste ontwikkelaar van Karate in de 18^e eeuw.

Kempo is dus zoals eerder vermeld niet een stijl maar slechts een term om het verband met China aan te geven. De meerderheid van het Karate onderricht, is in tegenstelling tot wat algemeen aangenomen wordt, terug te voeren op het Chinees boksen, ofwel het Chuan Fa of Kempo. *(Maar de meeste Japanse Karate scholen wensen sinds de nationalisering tendensen begin 20e eeuw deze relatie niet langer te leggen, alles moest Japans zijn ook wanneer het niet of niet geheel Japans was*)*. Echter, er zijn Karatestijlen die de term Kempo nog steeds gebruiken om hun stijlrichting aan te geven. Enkele voorbeelden van bekende vechtkunststromingen zijn onder andere Shorinji Kempo, Nippon Kempo, Okinawa Kempo, Inyo Ryu Kempo, Tai-Ki Kempo, Ed Parkers Kempo en Ryukyu Toudijutsu Kempo.

Kuntao

Door de eeuwen heen migreerden Chinezen naar vele andere landen, waaronder ook Indonesië. Deze migranten, waaronder handelaars en arbeiders, brachten als onderdeel van hun cultuur ook de Chinese vechtkunst mee. Kuntao komt vooral voor in Zuidoost-Aziatische landen zoals Indonesië, Singapore, Maleisië en de Filipijnen. Kuntao werd ooit beoefend in het geheim en doorgegeven van vader op zoon. Het was dus als 'buitenstaander' moeilijk om les te krijgen in Kuntao. Kuntao is in het Chinese Hokkien dialect het woord dat wordt gebruikt om diverse Chinese gevechtssystemen te beschrijven. Hokkien is de buitenlandse naam voor de Chinese provincie Fujian. Kun betekent 'vuist' en Tao betekent 'hoofd'. Een andere veelgebruikte vertaling van Kuntao is 'weg van de vuist'.

Kuntao is echter niet gelijk aan Kung Fu of Wushu daar het Kuntao vermengd is met locale Pencak Silat (Indonesië) of Silat-stijlen (Singapore, Maleisië, Filipijnen). Pencak Silat is een verzamelnaam voor de traditionele Indonesische krijgskunsten. In Indonesië zijn meer dan 150 verschillende Pencak Silat stijlen met daaronder weer verschillende substijlen. Het Kuntao bestaat dus door de vele Pencak Silat stijlen ook weer uit vele verschillende stijlen zoals Kuntao Matjan, Kuntao Hokkien Siau Lim en Kuntao Shan Tung. Meestal vernoemd naar de provincie van Kuntao Matjan, de oorsprong van het desbetreffende Chinese vechtsysteem, en/of naar een dier. Het Kuntao Matjan wat de basis vormt voor het Kempo zoals wij dat nu kennen in Nederland is afkomstig van het Indonesische eiland Sumatra uit de regio Medan, waar de Cheng Yuen tempel een grote invloed had op de plaatselijke Chinese vechtkunst(en).

Carl Faulhaber

Carl Faulhaber werd op 2 november 1923 in het Indonesische Semarang op het eiland Java geboren. Daar leerde hij het Kuntao Matjan van een éénnogige Chinees. Vaak spijbelde hij van school om les te krijgen van deze Chinese leraar in Kuntao Matjan. Matjan is het Indonesische woord voor 'tijger' in de oude spelling. Tegenwoordig schrijft men Macan, de 'c' spreekt men uit als 'tj'. Het gaat hier dus om een tijgerstijl Kuntao, waarbij niet de bewegingen refereren aan de tijger, maar het spirituele karakter, de agressie, moed en onverschrokkenheid. Ook kreeg hij les van een dukun in een vorm van Pukulan. Pukulan kenmerkt zich door korte, aanvallende en agressieve bewegingen. Een dukun is een Indonesische spiritualist en/of genezer.

Deze mix van Kuntao en Pukulan vormt dus de basis van het Kempo zoals die in Nederland geïntroduceerd werd. Een Indonesische stijl met Chinese invloeden en later met een Japanse naam. Faulhaber ging in dienst bij het KNIL (Koninklijk Nederlands Indisch Leger) en leidde als militair een reizend bestaan. In januari 1954 kwam hij samen met zijn Indonesische vrouw en hun vier zonen naar Nederland. Hier zette Faulhaber de familietraditie voort en vanaf hun vierde jaar kregen alle vier zijn zonen les in het Kuntao, met hun vader als leraar. In 1959 gaf hij voor het eerst aan niet-familieleden les in Kuntao Matjan.

Kempo in Nederland

Na het uitroepen van de onafhankelijkheid van de Republiek Indonesia Serikat (RIS - Verenigde Staten van Indonesië) in 1949, werden de in Indonesië aanwezige Nederlanders en Indische Nederlanders voor de keus gesteld; of naturaliseren tot Indonesiër en blijven, of terugkeren naar Nederland. De mogelijkheid tot blijven werd vastgelegd in een collectieve overeenkomst, het zogenaamde 'Warga Negara' contract (Indonesisch burgerschap). Omdat hierin wel exact de plichten van de 'nieuwe Indonesiërs' werden benoemd, maar de rechten van het individu minder duidelijk waren geformuleerd, hebben de meesten gekozen voor 'repatriatie' (terugkeer naar het Vaderland). Zo kwam er aan het begin van de jaren '50 een grote stroom repatrianten vanuit het voormalig Nederlands-Indië naar Nederland op gang. Onder deze thuisvaarders bevonden zich mensen uit alle lagen en sociale klassen van de bevolking, zowel ambtenaren, burgers als actief dienende en voormalige (KNIL-)militairen. Een aantal van deze mensen zoals de heren Faulhaber en Meijers bracht hun kennis en vaardigheden in bepaalde vechtkunsten met zich mee zoals Pencak Silat en Kuntao.

In de eerste jaren na hun aankomst in Nederland groeide er onder deze mensen een grote behoefte om hun Indonesische culturele erfgoed en tradities te bewaren en veilig te stellen voor het nageslacht. Zo werden er verenigingen (kumpulan) opgericht die zich richtten op allerlei vormen van kunst en cultuur zoals de Indische kookkunst, het batikken, muziek, zang en dans en ook traditionele vechtkunsten.

Carl Faulhaber en Gerard Meijers zijn de Kempo leraren van het eerste uur. Zij zijn zonder twijfel de grondleggers van het hedendaagse Kempo in Nederland.

In 1962 ontmoette sergeant 1ste klas Carl Faulhaber voor het eerst korporaal Gerard Meijers. Gerard Meijers was bijzonder geïnteresseerd in de familiestijl van de Faulhabers. Op aandringen van zijn zonen, die de vechstijl wilden uitdragen naar buiten, haalde Faulhaber Meijers in huis en leerde hem het Kuntao. De vier zonen konden het Kuntao namelijk nog niet uitdragen omdat zij nog minderjarig waren, daarom was Meijers de aangewezen persoon om deze taak te vervullen.

Faulhaber en Meijers legden hun hele ziel en zaligheid in deze missie, maar waren zich er volledig van bewust dat wanneer zij het Kuntao populair wilden maken in Nederland, de stijl wel enigszins aangepast moest worden. Zij voegden aan de stijl kumite vormen toe en wijzigden de naam in Kempo. Kempo had min of meer dezelfde betekenis als Kuntao, namelijk 'weg van de vuist', maar was de Japanse benaming hiervoor. Japans was nu eenmaal de voertaal in de budowereld en Kempo zou de mensen meer aanspreken dan Kuntao. Tevens werd de naam Shaolin toegevoegd, zodat ook de oorsprong van deze oosterse gevechtscunst in de naam werd weergegeven.

In de vroegste periode begonnen als partners ontstond er toch een verschil van inzicht in het beoefenen van een gecombineerde vechtkunst die zij de naam Kempo hadden gegeven. De eerste tak onder leiding van Faulhaber wilde meer de traditionele vorm handhaven waarin duidelijke links te zien zijn met de Indonesische oorsprong. Een stijl die via leraren als de gebroeders Bax, dhr. Degener en dhr. Ariese is uitgegroeid tot een andere populaire vorm van Kempo en in Nederland bekendheid genoot onder de naam Yin & Yang Kempo.

De tweede tak onder leiding van Gerard Meijers ambieerde een vermenging met het Japanse Kyokushinkai Karate. Na de splitsing heeft Gerard Meijers zijn stijl doorontwikkeld welke in de vechtkunstwereld werd geïntroduceerd onder de naam Shaolin Kempo, the fighting art of self-defense.

T. en D. Tahitu (2011): 'Kempo'
<http://www.kempotahitu.nl>

Geraadpleegde literatuur en/of bronnen:

Auteur onbekend (februari 1974). 'Kempo, de legendarische Faulhabers'. Tijdschrift 'Samurai' pagina 18;

Bezemer, J. (juni 1991). 'Kempo'. KBN tijdschrift 'Taiko' pagina 12-13.

Bishop, M. (1991). 'De essentie van Karate, leraren, stijlen en geheime technieken van Okinawa Karate'. Utrecht, Nederland & Antwerpen, België: Uitgeverij Kosmos

Draeger, D.F. (1972). 'Weapons and Fighting Arts of the Indonesian Archipelago'. Vermont, Verenigde Staten & Tokyo, Japan: Charles E. Tuttle Company, Inc. of Rutland.

Scharff, R. (2011), 'Great Grandmaster Faulhaber'. <http://www.shaolinkuntao.nl>

**Daar waar het voor het begrip van de lezer duidelijker is heeft de NFK redactie commentaar toegevoegd.*

